

Lähtettäjä

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa r.y.
Annankatu 29 A 16, 00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja

UUDENMAAN LIITTO
Esterinportti 2 B
00240 Helsinki

toimisto@uudenmaanliitto.fi

Tiedoksi

Uudenmaan ELY-keskus
kuntien kaavoittajat, ympäristöpäälliköt ja -sihteerit

13.3.2015

Lausunto Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta

Mielipiteen jättää Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys (rek.nro 116.353, 2600 jäsentä vuoden 2015 alussa). Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla). Yhdistys on asianosainen Uudenmaan maankäytössä ja muissa hallinnollisissa asioissa.

Tringa ry on tutustunut maakuntakaavaluonnokseen ja taustaselvityksiin: Uudenmaan meri- ja rannikkoalueselvitykseen, tuulivoima-selvitykseen, EkoUuma-hankkeen loppuraporttiin ja Zonation-raporttiin. Hyvä lisä on ollut kaava-aineiston asettaminen maakunnan liiton rajapalveluun.

Yhteenvedo

Maakunnallisesti tärkeitä lintualueita ei ole valitettavasti kaavaluonnoksessa juuri huomioitu. Niille tulee kuitenkin osoittaa minimissään luo-merkintä (maatalousalueilla) ja muualla vaihtelevasti luo-merkintöjä tai SL-varauksia (merialueet, suot ja metsät). Näillä alueilla on merkitystä paitsi linnustolle, myös muulle eliöstölle, matkailuelinkeinolle ja kymmenille tuhansille asukkaille lintuharrastuksen merkeissä (20 % suomalaisista harrastaa lintuja, METLA:n ulkoilututkimus 2009–2010). Kohdekohtaisesti puutteet ovat eriteltyinä lausunnon loppuosassa.

Vuonna 2015 maastotoissa tulee tehdä laajat selvitykset etenkin Zonationin esiin nostamilla kohteilla SL-varausten varmistamiseksi merkittävillä kohteilla. Tärkeää on myös huomioida selvityskohdevalinnassa kuntien ja maakuntaliittojen luonto- ja kaavaselvitykset sekä kuntien ja luontojärjestöjen perustellut esitykset.

Pieniä SL-varauksia ei ole osoitettu kaavakartassa. Ne tulee osoittaa kohdemerkinnöillä ja siihen liittyvällä liitteellä, joka yksilöi kohteet ja arvot.

Edelliset maakunta(vaihe)kaavat on tehty ilman riittäviä linnusto- ja luontoselvityksiä. Seurauksena infrastruktuuria on osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa arvokkaille alueille. 4. vaihemaakuntakaavan Zonation- ja EkoUuma -selvitysten perusteella on nähtävissä, että mm. taajamavarauksia on osoitettu aikaisemmin eräille kaikkein arvokkaimmille luonto- ja ekosysteemipalveluiden alueille. Ne on kumottava tällä kaavalla. Esimerkkejä on mainittu lausunnon loppuosassa.

Luo-merkinnän käyttäminen kaavassa on hyvä ja välttämätön ratkaisu. Sen merkitys ohjaustyökaluna voi joillekin sidosryhmille jäädä hämäräksi, minkä vuoksi luo-merkinnän hyviä puolia voisi korostaa lisää

kaavaselostuksessa. Luo-alueille voidaan esimerkiksi kohdentaa ympäristökorvausasetuksen määrärahoja kuin myös luonnonhoitohankkeiden rahoitusta. Luo-alueet voivat toimia tulevaisuudessa myös vielä ei käytössä olevien ympäristöinstrumenttien kohdentamisessa, kuten infrahankkeiden kompensatiokohteiden kohdentamisalueina. Luo-alueita ei ole osoitettu virkistys- ja taajama-alueille, mikä on suuri puute. Luo-alueilta tulee etsiä SL-arvoiset osa-alueet (jossa tarvitaan ehdotonta rakennuskieltoa) ja varata kaavaehdotuksessa suojeluun. Se ei poista tarvetta käyttää edelleen luo-merkintää niillä kohteilla, jotka ovat arvokkaita, mutta jotka eivät edellytä SL-alueiden perustamista.

Logistiikka-alueet eivät voi sijaintivalinnassa ajaa ekologisten yhteyksien ja suojelutarpeiden ohi – luonto ei muuta sijaintiaan, mutta logistiikka-alueen valintapaikkoja voi muuttaa. Logistiikka-alueiden ongelmat on mainittu teemakohtaisissa huomioissa jäljempänä.

Virkistysalueita ei ole varattu ollenkaan siinä suhteessa kuin väestömäärä on kasvanut ja kasvaa Uudellamaalla. Esimerkiksi Porkkalan kansallispuiston osoittamalla lopullisessa kaavassa puutetta saataisiin korjattua osittain.

Ekologisesti tärkeitä viheryhteyksiä ei ole huomioitu riittävästi. Niitä tulee lisätä etenkin valkoisille alueille ja Natura-alueiden välille, joiden yhteydet tulee turvata luontodirektiivin mukaan (10 artikla).

Maailmanlaajuisesti uhanalaisen allin levähdysalueita ei ole kaavassa huomioitu. Tätä uhanalaisempaa lajistoa ei Uudeltamaalta löydy. Tringa toimittaa rajaukset suojeltaviksi tarvittavista alueista Uudenmaan liittoon ja ELY-keskukseen kevään 2015 aikana.

Uusi taajama-aluevaraus Tuusulassa muuraisi lopullisesti umpeen viimeisen 40 km pitkän yhtenäisessä taajama-alueketjun Helsingistä Jokelaan. Tämä ei ole hyväksyttävissä, vaan alue on varattava virkistykseen ja luonnonsuojeluun ja sitä on kehitettävä ensisijaisesti poikittaisena viheryhteytenä.

Vaikka 4. vaihemaakuntakaava on pääosin nk. viherrakennekaava, se ei korjaa aikaisemmissa kaavoissa merkittävien luontoarvojen kannalta tehtyjä huonoja ratkaisuja (jotka eivät ole perustuneet riittäviin selvityksiin) ja siten heikentäisi ekosysteemipalveluita ja viheryhteyksiä. Aikaisempia huonoja ratkaisuja voitaisiin kuitenkin korjata tässäkin kaavassa mm. kumoamalla tiettyjä taajamavarauksia kriittisimmiltä alueilta (kts. teemakohtaiset kommentit).

Teemakohtaiset huomiot ja perustelut

Yleistä kaikille kaavassa esitettäville teemoille (aluevaraukset ja ominaisuusmerkinnät) on, että kohdeluettelot pinta-alatietoineen puuttuvat – vaikeahko on joissakin teemoissa arvioida, toteuttaako kaava tasapainoisesti maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n vaatimuksia. Virkistysalueiden määrän kehitys vaikuttaisi esimerkiksi jääneen jälkeen Uudenmaan väestökehityksestä.

Suojelualueet

Aikaisemmissa maakuntakaavoissa luonnonsuojeluun varatut, vielä toteuttamattomat suojeluvaraukset on pääosin osoitettu kaavaluonnoksessa edelleen SL-varauksina. Nähdäksemme tämä on tosiaankin perusteltua, koska arvot ovat tarkistamillamme kohteilla säilyneet (tarkistuksemme koskevat pääosin soita).

Ensisijaiset Natura-luontotyytit Natura-alueiden ulkopuolella tulee varata suojeluun tai vähintään merkitä luo-merkinnällä. Esimerkiksi vedenalaiset hiekkasärkät, jokisuistot, rannikon laguunit ja meriheinäniityt ovat EU-laajuisesti merkittäviä, eli ylittävät maakunnallisen merkittävyytason. Jotkin luontotyytit ovat jo valmiiksi kartalla Uudenmaan liiton taustaselvityksessä ja ovat helposti siirrettävissä oikeusvaikutteiseen kaavaan.

Virtavesille ei ole annettu kaavassa mitään painoarvoa, vaikka niiden joukosta löytyy Suomen uhanalaisimpia elinympäristöjä. Zonation ei ole syystä tai toisesta löytänyt niiden arvoa.

Kaavaluonnoksen liitteessä on osoitettu 5 % niistä arvokkaimmista Zonationin esiin nostamista alueista, joita ei ole toistaiseksi suojeltu. Osuutta tulisi nostaa 10 %:iin. Uudenmaan liiton tulisi inventoida nämä alueet v. 2015 aikana siltä osin, kuin niistä ei ole suojeluperusteeksi riittävää tietoa (esim. tärkeistä lintualueista on

julkaistu MAALI-raportti, eikä siltä osin ole tarvetta linnustoa inventoida uudelleen – MAALi-raporttiin voi viitata kohdekohtaisten perustelujen yhteydessä).

Jos pinta-alaltaan alle 5 hehtaarin kohteet ovat liian pieniä aluemerkinnoiksi, ne tulisi merkitä kaavakarttaan kohdemerkinnällä ja niistä voisi olla erilliset liitekartat tarkempine rajauksineen. Pienkohteita puuttuu kaavaluonnoksesta mm. Lohjan seudun kalkkivaikutteisilta alueilta sekä rannikon perinnemaisemakohteista.

Maailmanlaajuisesti uhanalaisen allin levähdysalueita ei ole kaavassa huomioitu. Tätä uhanalaisempaa lajistoa ei Uudeltamaalta löydy. Tringa toimittaa rajaukset ja raportin suojeltaviksi tarvittavista alueista Uudenmaan liittoon ja ELY-keskukseen kevään 2015 aikana.

Selkeyden vuoksi toteutuneet suojelualueet ja suojeluvaraukset tulisi erottaa erilaisilla kohdemerkinnöillä ja eritellä ne myös liitteessä (vertailun vuoksi: kulttuurimaisemilla on kaavassa kolme eri tasoa).

Vanhoiden merkintöjen tarvittava kumoaminen

Edelliset maakunta(vaihe)kaavat on tehty ilman riittäviä ympäristö/luontoselvityksiä. Tämän seurauksena infrastruktuuria on osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa arvokkaille luontoalueille. Esimerkiksi 4. vaihemaakuntakaavan Zonation- ja EkoUuma selvitysten perusteella on nähtävissä, että mm. taajamavarauksia on osoitettu aikaisemmin eräille kaikkein arvokkaimmille luonto- ja ekosysteemipalveluiden alueille. Nämä huonosti valikoidut alueet on kumottava tällä kaavalla. Lisäksi viheryhteyksien toteutumista estävät merkinnät on kumottava vanhasta kaavasta. Esimerkkejä:

- Veikkolan taajaman kasvusuuntanuolet tulee kumota voimassa olevasta kaavasta – valtakunnallisesti merkittävät viheryhteystarpeet ovat Veikkolan ympärillä, jotka tulisi toteuttaa osin jopa VR- ja SL-varauksilla vaatimattomammillakin luontoalueilla.
- Trollbölen suot (210342) – voimassa olevasta kaavasta tulee kumota suon eteläosan päälle osoitettu taajamatoimintojen alue (N 6654400, E 298300).
- Voimassa olevassa maakuntakaavassa taajamatoimintojen aluevaraus (kohde 384), on EkoUuma-selvityksen mukaan Uudenmaan tärkeimpiä ekosysteemipalvelualueita. Taajamavarauksia tulisi tästä syystä kumota. Taajamavarauksia hajauttaisi lisäksi yhdyskuntarakennetta eikä se tukeudu raideliikenteen varaan. Lisäksi se katkaisisi viheryhteyden Kopparnäsin suuntaan.

Viheryhteydet

Viheryhteyksiä on osittain esitetty valkoisille alueille, muttei riittävästi. Viheryhteystarpeet tulee osoittaa valkoisille alueille MLY-alueiden välille, kuten myös isompien Natura-alueiden välille (Sipoonkorpi, Meiko, Hirsalan Stormosse, Nuuksio, Kytäjä-Usmi jne). Natura-alueiden väliset yhteydet tulee turvata luontodirektiivinkin mukaan.

Tällä hetkellä kaavaluonnos ei huomioi riittäväällä vakavuudella Porkkalanniemen eristymistä, Sipoonkorven eristymistä, Meikon ja Nuuksion välistä heikentynyttä viheryhteyttä sekä radanvarsien taajamanauhojen aiheuttamaa viheryhteysongelmaa. Suurimpien pullonkaulojen alueella ei enää riitä viheryhteystarve-merkintä, vaan ne pitää toteuttaa virkistysalue- ja suojelualuevarauksin, jotta yhteyksien eheyttäminen saadaan alulle.

Kaavaan esitettävät viheryhteystarpeet olisi hyvä yksilöidä liitteessä ja kuvattava millaisena yhteydet suositellaan toteutettavan esimerkiksi teiden ylityksissä.

Virkistysalueverkosto

Virkistysalueita ei ole varattu ollenkaan siinä suhteessa kuin väestömäärä on kasvanut ja kasvaa Uudellamaalla. EkoUuma selvityksen perusteella virkistysalueita tulee varata etenkin siellä, missä tarjonta on liian vähäistä kysyntään nähden, mm. pääkaupunkiseudulla. Taajama-aluevarauksia tulee tarvittaessa supistaa. Junalla saavutettavat virkistysalueet lähes puuttuvat kaavasta.

Pääkaupunkiseudun viherkehää ei osoiteta tai huomioida ja osin jopa hävitetään logistiikka-alueen varauksella Sipoonkorven pohjoisosassa.

Hiljaiset alueet puuttuvat kaavasta ja taustaselvityksen mukaan esimerkiksi yhtä tuulivoima-aluetta oltaisiin osoittamassa osittain eräälle Uudenmaan hiljaisimmalle alueelle.

Porkkalan kansallispuistoa ei ole osoitettu – se olisi helppoa tehdä, kun Metsähallituksen selvitys vaihtoehtoistakin on valmistunut.

Taajamavaraukset

Hyvinkään taajamavaraus hajauttaa yhdyskuntarakennetta ja Tuusulan taajamavaraus katkaisee viimeisen, eheyttävissä olevan poikittaisen viheryhteyden pääkaupunkiseudun poikki. Etenkään jälkimmäistä ei voida hyväksyä missään olosuhteissa. Näiden taajamalaajennusten luontoselvitystä ei löytynyt tausta-aineistoista.

Malmin lentokentän osoittamisessa rakennuskäyttöön ei perustu myöskään luontoselvityksiin. Alue on kansallisesti uhanalaisen heinäkurpan säännöllinen ja merkittävä levähdysalue syksyisin.

Tuulivoima

Tämä kommentti lienee liian myöhäinen, mutta esitettäköön kuitenkin. Maakuntakaavan tuulivoimatarkastelun rajaaminen 10 voimalayksikköön on ollut Uudenmaan liitolta huono päätös – tämä on Ympäristöministeriön maakuntakaavoituksen suositukse alaraja, milloin tulee viimeistään käyttää maakuntakaavaa suunnittelun lähtökohtana, mutta Uudenmaan liitto on tulkinut sen alarajaksi, milloin aikaisintaan tarvitaan maakuntakaavaa. Yksittäinenkin nykyaikainen tuulivoimala näkyy usean kunnan alueelle sekä vaikuttaa mikroilmastoon ja eliöstöön kilometrien säteellä. Tästä syystä olisi hyvä, että myös alle 10 tuulivoimalan alueet olisivat mukana maakuntakaavan tarkastelussa. Intressiristiriitojen sovittelussa maakuntakaava on joka tapauksessa ratkaisevassa asemassa ja pienempien potentiaalisten tuulivoimala-alueiden jättäminen vain alemman kaavoituksen varaan lisää tuulivoimavastustusta ja on merkittävä syy, miksi merkittävä osa kansalaisista vastustaa tuulivoimaa.

Tuulivoimaa osoitetaan nyt yhtenäisille metsäalueille, mikä on räikeä virhe. Kaavaselostuksen vakuuttelut tuulivoiman olemattomasta vaikutuksesta pirstoutumiseen ovat kirjoituspöydän takana keksittyä hölynpölyä. Tuulivoimalle sopisivat valkoiset alueet ja ne kulttuurimaisemat, joilla ei ole merkittäviä monimuotoisuusarvoja.

Logistiikka-alueet ja tieyhteydet niihin

Logistiikka-alueita valtateihin yhdistäviä reittivaihtoehtoja on esitetty kaavaluonnoksessa vaihtoehtoina. Reiteille jäävien alueiden arvot tulisi selvittää maastossa. Mikään vaihtoehtoinen tielinjaus ei varsinaisesti kulkenut Tringan tiedossa olevan arvokkaan lintualueen kautta.

Logistiikka-alueiden varauksissa vaikuttaa olevan ongelmia. Sipoon–Keravan -rajan tuntumassa oleva jättimäinen logistiikka-aluevaraus (alue 2199) vaikuttaa ongelmalliselta etenkin, kun jo nyt melkoisesti eristynyttä Sipoonkorpea ei huomioida kaavassa riittävästi. Yhteydet Sipoonkorpeen pitää turvata viimeistään nyt viheryhteyksien aluevarauksina, eikä pelkästään yhteystarvemerkinnöillä, joilla ei ole alemmassa kaavoituksessa ihmeitä tehty. Myös Porvoon ja Sipoon rajamaille on osoitettu suuri logistiikka-alue. Tämäkin on suuri yhtenäinen metsäalue ja tärkeä yhteys Sipoonkorpeen, sillä alueella on hyvä kanalintukanta, suurpetoja ja muuta vaateliasta lajistoa. Kyseinen alue on jo vahvistetussa kaavassa pääosin työpaikka-alueen pitkän aikavälin laajenemisalueena ja josta osa on nyt osoitettu logistiikka-alueksi. Oikea menettely olisi kumota voimassa olevasta kaavasta myös osa työpaikka-alueesta. Tästä luoteeseen Sköldvik-Nikkilä -tien varsi on jo nyt suurelta osin sellaisessa käytössä, että se toimii metsäneläinten kulkua rajoittavana (kaatopaikka, suuri kivenmurskaamo, motocrossrata ja kaksi ampumarataa). Viheryhteystarve on osoitettu murskaamon ja Savijärven väliin, mikä ei ole kovin kummoinen alue metsäeliöstön leviämiseen, joten 4. vaihemaakuntakaavaluonnoksessa logistiikka-aluevarausta on merkittävästi supistettava sen pohjoisosasta (noin 50 %) ja korvattava viheryhteystarpeella ja valkoisella alueella.

Aluekohtaiset huomiot ja perustelut

Espoo

Suomenoja (210239, kansainvälisesti tärkeä lintualue) – ei huomioida maakuntakaavaluonnoksessa millään lailla. SL-varaus osoitettava ja vastaavasti taajamamerkintä ja osa VR-merkintää on kumottava.

Iso-Huopalahti (210093, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole kaavassa huomioitu asianmukaisesti, Luo-merkintä tarvitaan, kosteikkoalue on SL-arvoinen.

Hanko

Hangon läntinen saaristoalue (210175, kansainvälisesti tärkeä lintualue) on huomioitu vain Natura-rajauksen osalta. Tringa toimittaa kevään aikana Uudenmaan liittoon tärkeät matalikko-alueet -kartan.

Hangon etelälahdet (210180, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – mitään olemassa olevien suojelualueiden/SL-varauksien lisäksi ei ole osoitettu. SL-varaukset saattavat olla riittäviä vesialueilla, mutta rantadyynit ym. kohteet vaativat luontotyyppiasiantuntijan arvion kaavan riittävydestä.

Byön (210314, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole huomioitu kaavassa millään lailla, tulisi olla SL-kohdemerkinnällä.

Helsinki

Helsingin saariston osalta SL-merkinnät näyttäisivät syystä tai toisesta puuttuvan yhdistelmäkartasta, myös jo toteutuneiden luonnonsuojelualueiden osalta. Vastaavat merkinnät näkyvät esimerkiksi Raaseporin saaristossa.

Malmin lentokenttä (210782) – tästä alueesta puuttuvat luontoselvitykset taajamavarauksen perusteeksi. Alue on kansallisesti erittäin uhanalaisen heinäkurpan säännöllinen merkittävä levähdysalue. Asiaa ei ole huomioitu kaavan valmistelussa mitenkään. Esitetty taajamavaraus tuhoaisi levähdysalueen vääjäämättä. Lisäksi maakuntakaava ja sen selvitykset eivät ole löytäneet vaihtoehtoisia lentokenttäpaikkoja, mikä lienee MRL:n vastaista.

Kallahdenniemen vedet (210089, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – Naturen ulkopuolelle jäävää aluetta ei ole huomioitu (vedenalaista hiekkasärkkää osin sek in on). Selvitysten perusteella tarkemmin määriteltävä SL-tarve ja loput on merkittävä Luo-alueeksi.

Niskalan pellot (210316) – VR-alueena luonnoksessa. Luo-ominaisuusmerkintää tulisi käyttää lisäksi.

Suomenlinnan luodot – Harakka (210088, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa. Merkittävä SL-varauksena kaavakarttaan (Helsinki aikoo suojella osan muutenkin lähivuosina ja osa on jo suojeltu, mutta puuttuvat voimassa olevasta maakuntakaavan kartasta).

Santahamina (210091, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa, minimissä merkittävä SL- ja Luo-alueiksi.

Vuosaaren kasa (210343, potentiaalinen MAALI-alue) – pääosin VR, mutta Luo-päällekkäismerkintä tarvitaan myös.

Vanhankaupunginlahti (210101, kansainvälisesti tärkeä lintualue eli IBA-alue) – Natura-alueen ulkopuolinen IBA-alue tulisi osoittaa luo-merkinnällä.

Hyvinkää

Kytäjän metsäalue (210092 – ei tullut maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi v. 2010, koska inventoitiin vasta v. 2011. Maakunnallisesti arvokas lintualue inventoinnin perusteella kuitenkin. Naturaan rajautuvien luo-alueiden selvittäminen ensiarvoisen tärkeää täällä suojeluvarausten varmistamiseksi. Pesimälajistossa mm. kaakkureita, huuhkaja, hiirihaukka ym.

Kytäjän pellot (210304, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa. Luomerkintää käytettävä.

Sääksjärvi (210344) – Naturassa, kaava ei huomioi muulla tavalla. Saattaa riittää tällä kohteella linnustoa ajatellen.

Inkoo

Kunnan selvittämiä suojeluarvoisia kohteita Inkoon saaristossa ei ole osoitettu kaavaluonnoksessa. Ne tulisi lisätä kaavaan SL-aluevarauksin.

Alholmen (210318, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – Uudenmaan pitkäaikaisin ja suurin harmaahaikarayhdyskunta on huomioimatta. Tarvitaan SL-varaus.

Fagervik (210319) – virtavesi, ei ole huomioitu millään lailla (suojeluvarasu tällä alueella jopa esitetään kumottavaksi?). SL-arvoinen kohde.

Kopparnäsin metsäalue (210241, maakunnallisesti tärkeä lintualue) huomioitu ok, luo-alue on osoitettu luonnoksessa virkistys- ja suojelualueiden ulkopuolella = tärkeää, että näin on tehty.

Kyrkfjärden (210320) – potentiaalinen MAALI-alue, luontodirektiivin luontotyyppiä rannikon laguunit (ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi). Uudenmaan suurimpia laguuneja (TOP 10), vähintään luomerkinnän arvoinen.

Kirkonkylän Stormossen (210362) – valtakunnallisesti arvokas eteläinen aapasuo, ilmiselvä SL-alue (nyt kaavaluonnoksessa luo-alue).

Djupträsk (210309) – uhanalaisen mustakurkku-uikun toiseksi paras pesimäpaikka Uudellamaalla, SL-varauksen arvoinen.

Sadeln (210331) – SL-varaus voimassa olevassa maakuntakaavassa, siirtyy 4. vaihemaakuntakaavaan, kannatetaan.

Torbackaviken (210317, MAALI-alue) – tärkeä kohde mustakurkku-uikulle, aluetta ei ole huomioitu. Luomerkintä riittäisi.

Karkkila

Löyttynsuo (210517), pääosin toteutettu SL-alue, mutta pieni osa luo-alue 2905 – inventoitava ja lisättävä SL-varaukseen.

Karjaanjokilaakso (210023) – maakunnallisesti tärkeä lintualue, ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa. Linnuston lisäksi muitakin luontoarvoja. SL-varauksen arvoinen (ei sovellu kovin hyvin VR-alueeksi).

Kirkkonummi

Pohjois-Kirkkonummen lintujärvet (210249, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – Haapajärvi, Hepari, Lapinkylänjärvi ja Lonoksit edellisestä kaavasta siirtyviä suojeluvarauksia = ok. Perälänjärvi ja Karhujärven N-pää (Siuntiota) huomioimatta. Kunta on järjestelmällisesti tuhonnut Perälänjärveä ja maakuntakaavan ohjaus on välttämätöntä, minimissä LUO-merkinnät Perälänjärvelle ja Karhujärven pohjoisosaan.

Porkkalan edustan matalikot (maailmanlaajuisesti uhanalaiselle allille tärkeitä) – huomioimatta.

Saltfjärdenin seutu (210326, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – Saltfjärdenillä SL-varaus voimassa olevassa maakuntakaavassa. Muuta aluetta (60 %) ei ole huomioitu. Merkittävä Luo-alueeksi.

Friggesby (210325, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa. Ehdottoman järkevä Luo-merkinnällä huomioitava kohde. Perinnebiotooppialuetta, uhanalaisen kirjokertun viimeinen säännöllinen pesimäpaikka Uudellamaalla.

Veikkolan taajaman kasvusuuntanuolet tulee kumota voimassa olevasta kaavasta – valtakunnallisesti merkittävät viheryhteystarpeet ovat Veikkolan ympärillä, jotka tulisi toteuttaa osin jopa VR- ja SL-varauksilla vaatimattomammillakin luontoalueilla.

Hirsalan Stromossenin alue (210158) – epäilyttävästi luo-kohteita ei ole luonnoskartalla esitetty, vaikka niitä erottuu kaavan Zonationin arvottamalla Uudenmaan liitekartalla V3. Onko luo-kohteita pudotettu muuallakin kaavakartalta ja millä perustein?

Morsfjärden (210321, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole huomioitu muilta osin kuin mitä on Naturassa. Tulisi laittaa Luo-alueeksi muu alue.

Kirkkonummen saaristo (210107, IBA-alue) – kaava ei tuo mitään uutta olemassa olevien suojelualueiden ja muutaman vanhan kaavan SL-varausten lisäksi. Jos SL-varaukset toteutetaan, suojelu tosin lienee täällä lähes riittävä. Kansallispuisto-status auttaisi täyttämään loput puutteet.

Lohja

Lohilampi (210007, potentiaalinen maakunnallisesti tärkeä lintualue) – huomioimatta, SL-varauksen arvoinen, runsas pesimälinnusto, useita uhanalaisia lajeja ja pareja. Alueella tehtiin uusi selvitys kesällä 2010 ja alue on ehdottomasti SL-arvoinen.

Karnainen (210002) – huomioitu kokonaan luo-alueena, lisäksi osa VR (vanha) ja SL-varaus (vanha). Luo-alue tulisi selvittää, josko siinä olisi vielä SL-arvoisia kohteita - esim. huuhkaja pesii luo-alueella.

Maikkalanlahti eli osa Lohjan lintuvesistä (210301, maakunnallisesti tärkeä lintualue) on kaavaluonnoksessa huomioimatta: merkittävä Luo-alueeksi.

Mäntsälä

Sulkavanjärven seutu (210305, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – luhdet ovat luonnoksessa Luo-kohteina, mutta kurkipellot eivät ole huomioituna. Ne pitäisi merkitä Luo-alueeksi.

Suojärven suot (210341, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – nyt kaavaluonnoksessa Luo-aluetta – nostettava SL-alueiksi lopulliseen kaavaan.

Nummi-Pusula (Lohja)

Pusulanjärven lahdet (210020) – maakunnallisesti tärkeä lintualue, ei ole huomioitu. Luo-merkintä tarvitaan lahden etelä- ja pohjoispään lahdille.

Hyvelänjärvi-Pitkäjärvi (210302) – maakunnallisesti tärkeä lintualue, ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa. Luo-merkintä olisi tähän sopiva.

Raasepori

Tärkeä Segelskärin allimatalikko (210313) 60 % ulkona. Varattava SL-alueeksi, alue on Uudenmaan laajin, yhteyttävää pohjakasvillisuutta omaava merenpohja-alue (tieto selviää kaavan taustaselvityksistä). Merkittävä allille.

Tammisaaren-Inkoon saaristo (210182, kansainvälisesti tärkeä lintualue): suurin osa lintuluodoista ovat joko suojelualueina tai suojelualuevarauksina (hyvin paljon toteuttamatta). Suojeluvarauksissa olevat luodot sisältävät edelleen merkittäviä lintuarvoja ja niiden mukana pitäminen on perusteltua.

Trollbölen suot (210342) ovat pääosin virkistysalueena, vaikka suoarvot ovat valtakunnallisesti merkittävät. SL-merkintä soille oikea varaus. Vanhasta kaavasta tulee kumota suon eteläosan päälle osoitettu taajamatoimintojen alue (N 6654400, E 298300).

Finby gränd – Levisträsket (210140) – ei ole osoitettu luo-alueena (nyt vain kulttuurimaisemamerkintä) – alue on tärkeää osoittaa luo-merkinnällä, maanomistajilla on näillä luo-peltoalueilla mahdollista todennäköisesti saada ympäristökorvauksia (ympäristökorvausasetus tekeillä).

Pehkusuo (210529, kunnallisesti arvokas lintusuo) – lisäksi kasvitieteelliset arvot merkittäviä, SL-arvoinen kohde.

Pohjan järvalue (210285) – ei ole huomioitu sen enempää kuin voimassa olevassa maakuntakaavassa. Luo-merkintää tarvitaan ainakin Degersjölle, joka on tärkeimpiä kaakkurin ruokailu- ja kertymäjärviä Suomessa. Uhanalaisen lintulajin pesimäpaikan vuoksi SL-varaus tarvitaan Nettasjölle (6674400, 304400), samasta syystä luo-alueen 2819 sisällä tarvitaan SL-varaus Flatunille, Aborrgölenille ja luo-alueen 2823 sisällä tarvitaan SL-varaus Skyttersträsketille ja Tregölenille (lampikaksikko). SL-varauksen tulee sisältää myös lammille päin viettävät rinteet – tutkimusten mukaan metsätalous aiheuttaa elohopeapäästöjä lampiin. Luonnoksessa jo osoitetut Luo-merkinnät ovat joka tapauksessa perusteltuja SL-varaustarpeen lisäksi.

Sipoo

Sipoonkorven seutu (210328, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – Sipoon puoleinen osa-alue huomioitu varsin hyvin – SL-alueen ulkopuoliset alueet suurelta osin luo-merkinnällä katettuja. Näistä pitäisi saada ilman muuta inventoinnit aikaan ja jalostettua muutamia SL-alueita. Logistiikka-alue 2199 Sipoonkorven pohjoisreunassa katkoo viheryhteyksiä Sipoonkorpeen, joka on jo osin eristynyt ja eristymässä lähivuosisikymmeninä paljon lisää. Tätä ei huomioida ollenkaan riittävällä vakavuudella tässä kaavassa. Idässä Kilpilahden pohjoispuolinen logistiikka-alue katkoo myös yhteyksiä Sipoonkorpeen. Yhteydet Sipoonkorpeen pitää turvata viimeistään nyt viheryhteyksien aluevarauksina, eikä pelkästään yhteystarvemerkinnöillä, joilla ei ole alemmassa kaavoituksessa ihmeitä tehty.

Siuntio

Myrans (210307, maakunnallisesti tärkeä lintualue) – ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa, kuuluisi olla luo-alue.

Karhujärven pohjoispää (osa maakunnallisesti tärkeää lintualueutta Pohjois-Kirkkonummen lintuvedet 210249) on huomioimatta kaavassa. Luo-merkintä riittäisi.

Siuntionjoen laakso (210310) – Naturassa, mutta voisi olla myös SL-aluevaraus (nyt varauksessa lähinnä rinnettä yhdestä kohta), selvitettävä maastossa.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa taajamatoimintojen aluevaraus (kohde 384), on EkoUuma-selvityksen mukaan Uudenmaan tärkeimpiä ekosysteemipalvelualueita. Taajamavarauksena tulisi tästä syystä kumota. Taajamavarauksena tässä hajauttaisi lisäksi yhdyskuntarakennetta eikä se tukeudu raiteen varaan. Lisäksi katkaisisi viheryhteyden Kopparnäsin suuntaan.

Pikkalanlahtea (210267, maakunnallisesti tärkeä lintualue) ei ole huomioitu. Kyseessä on kansallisesti tärkeä lintualue ja EU:n ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi rannikon laguunit. SL-varaus tarvitaan alueelle. Kunta on nakertanut jo aluetta.

Tuusula

Tuusulanjärvi (210228, maakunnallisesti tärkeää lintualueutta) – ei ole huomioitu juurikaan. Luo-alueeksi tulisi merkata Seittelin pellot ja kosteikko ja SL-alueeksi tulisi varata järven eteläinen pohjukka ja länsirannan luhdet (Natura 2000-rajauksessa).

Pieni virkistysalueisäys Tuusulajärven itäpuolella ei korvaa sitä, että poikittaiset viheryhteyksimahdollisuudet laitettaisiin umpeen uudella Tuomalan taajama-aluevarauksella (kohteen koodi 2380) - se on viimeinen reikä taajamavarauksien yhtenäisessä 40 kilometriä pitkässä ketjussa Helsingistä Jokelaan - kyseiseen

taajamaketjun sisään mahtuisivat kaikki Uudenmaan viheralueet helposti eli puhutaan nyt rippeiden rippeistä. Kyseinen alue tulisi varata kokonaan virkistysalueeksi ilman minkäänlaista taajamavarausta.

Kolsan lammikot (210306) – mustakurkku-uikun pesimäalue – SL-kohdemerkintä tarvitaan. Kunta ei suostunut omassa kaavassa huomioimaan näitä v. 2006 (Jokelan osayleiskaava), joten maakuntakaavan ohjaus on välttämätön. Alueen linnusto on inventoitu v. 2014, kyseessä on tärkeä pesimäalue mustakurkku-uikulle ja liejukanalle.

Vantaa

Seutulan pellot (210329, maakunnallisesti tärkeää lintualueetta) – vain pienehkö osa pelloista Luo-merkintää, suurin osa ilman mitään luonnontieteellistä merkintää. Osoitettava kokonaan Luo-alueeksi.

Vantaanjoen ahde (210779) – uusi SL-varaus, hienoa!

Vihti

Vanjärvi (210011, maakunnallisesti tärkeää lintualueetta) – SL-varaus – hyvä, ei voisi muuta ollakaan. Varausta tulisi laajentaa viereisen Märjätienmäen osalta laajemmaksi (tarvittaessa inventoitava kohde).

Seppo Vuolanto,
puheenjohtaja